

CONCEPT 2

NATURA 2000-GEBIED: 063 BEKENDELLE

VERSLAG VELDBEZOEK DD. 26 APRIL 2018

Aanwezig namens Provincie:

Aanwezig namens Terreinbeheerder:

Overige aanwezigen:

Datum bezoek:

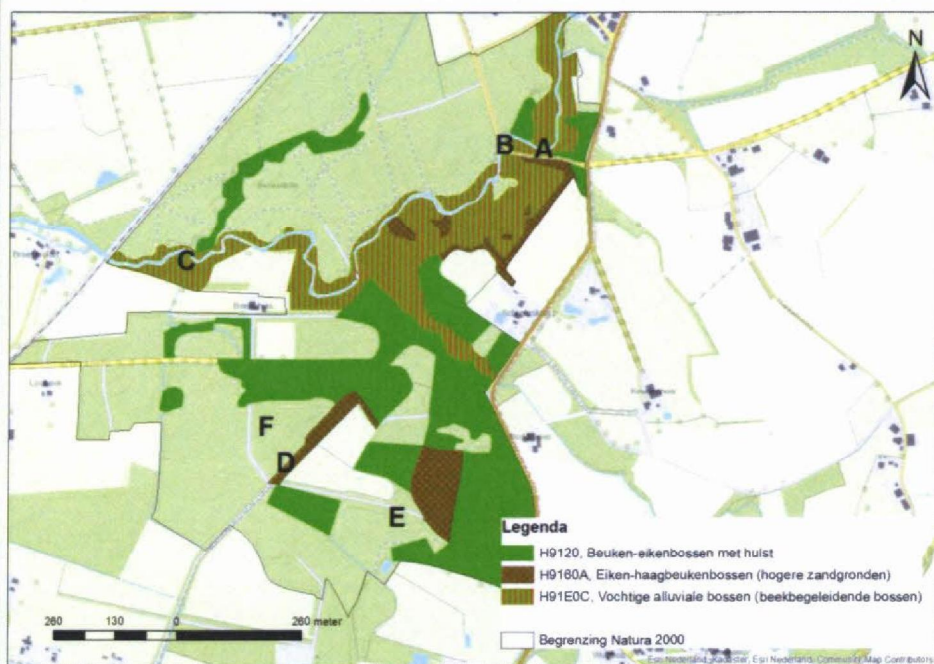
26 april 2018

Doel

Het jaarlijkse PAS-veldbezoek heeft als doel om de vinger aan de pols te houden m.b.t. zichtbare ontwikkelingen van de stikstofgevoelige habitattypen in het Natura 2000-gebied. Centraal staat daarbij de vraag of er ontwikkelingen zijn die afwijken van datgene waar in de gebiedsanalyse van uit is gegaan. Als voorbereiding op het veldbezoek is de beheerder gevraagd naar eerder waargenomen signalen uit het veld. Daarnaast zijn de gebiedsanalyse en het verslag met aandachtspunten van vorig jaar doorgenomen.

Bevindingen

Bij het veldbezoek zijn de drie voorkomende habitattypen bezocht: Beuken-eikenbossen met Hulst (H9120), Eiken-haagbeukenbossen (H9160A) en Vochtige alluviale bossen (H91E0C). Met de hoofdletters zijn specifieke locaties aangeduid waar in het verslag op wordt terug gekomen. Het veldbezoek richtte zich op de drie aanwezige habitattypen en de ontwikkeling hiervan, in relatie tot de maatregelen die in de gebiedsanalyse zijn opgenomen. Het gebied is voor het grootste deel particulier eigendom en voor een beperkt deel in eigendom van Natuurmonumenten. Bosgroep Midden Nederland is voor de uitvoering van de maatregelen bij de particuliere eigenaren in hun bossen het eerste aanspreekpunt.

Vochtige alluviale bossen (H91E0C)

Dit habitatype bevindt zich in het dal van de Boven Slinge en het zijdal van de Limbeek. Een aandachtspunt blijft de ontwikkeling van ruigtekruiden. Met name langs de oevers zijn bosgedeelten met veel brandnetels, als gevolg van licht in combinatie met een hoge voedselrijkdom. De Bosgroep plant een aantal van deze plekken komend jaar in met boom- en struikvormers. De exoot groot nagelkruid is vorig jaar nauwelijks waargenomen en was ook dit jaar niet opvallend aanwezig. De exoot reuzenberenklauw is afgelopen jaar wederom aangepakt door de beheerder door ze te maaien en uit te steken. Aan beide zijden van de Boven Slinge bij Berenschot's watermolen is Japanse duizendknoop aanwezig binnen het habitatype. Deze ongewenste, invasieve exoot komt al over groot oppervlak voor. Om verdere uitbreiding en verspreiding in stroomafwaartse delen van het gebied te voorkomen dienen acties ondernomen te worden. Het verwijderen van Japanse duizendknoop is niet opgenomen als maatregel in de PAS-gebiedsanalyse, maar wel van belang omdat het de kwaliteit van het habitatype bedreigt. Provincie Gelderland zal het initiatief nemen voor de bestrijding van de Japanse duizendknoop. Hierbij zal afgestemd worden met het waterschap (i.v.m. de uitvoering van maatregel M1c, verwijderen van oeverbescherming) en de particuliere eigenaar van de betreffende locaties. Het waterschap bereidt de maatregel om de oeverbescherming te verwijderen (M1c) op diverse locaties langs de beek voor. Op twee locaties zal de beschoeiing intact blijven: in de bocht bij de brug (**locatie A**) en de bocht benedenstrooms vlakbij de weg (**locatie B**). De beschoeiing is hier van belang om te voorkomen dat de beek zich in de richting van de brug en/of weg gaat 'vreten'. De bodem van de Boven Slinge is in de loop van de jaren hoger geworden door sedimentatie van zand. Het hogere peil van de beek zorgt voor overlast bij de watermolen. In de gebiedsanalyse is voorzien dat de beekbodem in het traject tussen de watermolen en de stenen brug word teruggebracht tot 10 cm boven het leggerprofiel. (maatregel M1a). De uitvoering van deze maatregel wordt voorbereid. Eventuele maatregelen aan het profiel van de beek benedenstrooms van de stenen brug vallen buiten de PAS-maatregelen, hiervoor is een voorafgaande toets op grond van de Wet natuurbescherming nodig.

Nabij **locatie A** zijn de populieren gekapt, waardoor het habitatype op die locaties onder druk komt te staan. Provincie Gelderland onderneemt actie richting de eigenaar.

Als gevolg van afname in vitaliteit en sterfte in het essenbestand (essentaksterfte) komt er steeds meer licht op de bodem. Op dit moment zijn hier nog geen negatieve effecten op het habitatype waar te nemen. Het is van belang om vinger aan de pols houden, het blijft een aandachtspunt.

De provincie heeft vegetatieopnames laten maken in PQs (Permanente Quadraten) en een soortenkartering laten uitvoeren in het gebied langs de beek. Komende tijd worden de resultaten vergeleken met eerdere karteringen. Daarmee kan de mogelijke invloed van de toegenomen inundatiefrequentie van het beekdal op de vegetatie in beeld worden gebracht (verruiging).

Net als vorig jaar viel de intensieve betreding van de oever van de Slinge op en de grote hoeveelheid onofficiële paden. Onduidelijk is wat de effecten hiervan zijn op het habitatype. De Provincie Gelderland zal het initiatief nemen om een beter beeld te krijgen van de effecten. Op basis daarvan kunnen mogelijke maatregelen in beeld gebracht worden. Het grote aantal eigenaren maakt het nemen van (inrichtings)maatregelen en handhaving complex.

Natuurmonumenten heeft afgelopen jaar esdoornopslag in hun terrein verwijderd om mogelijke negatieve effecten van deze soort op de voorjaarsflora te voorkomen. Het terreingedeelte betreft echter ook een bosreservaat waarin niets-doen beheer voorop staat. Aangezien het niet duidelijk is in hoeverre de esdoorns daadwerkelijk een negatieve invloed hebben op de kwaliteiten van het bos is afgesproken in het bosreservaat voorlopig niets te doen aan de esdoornopslag.

Beuken-eikenbossen met hulst (H9120)

Het habitatype ziet er goed en stabiel uit, er zijn geen opvallendheden. Door de storm in januari 2018 is op een aantal locaties naaldbomen omgewaaid. Waarschijnlijk worden loofbomen terug geplant (wat gelijk invulling zou geven aan de PAS-maatregel M3a/b: stimuleren structureel loofbos), dit wordt nog uitgewerkt.

Voor het habitatype is een uitbreidingsdoelstelling opgenomen. Uitbreiding is onder andere voorzien voor de hogere delen ten westen van de Weg om Ros en Lintum (**locatie D**). Inmiddels zijn daar plaatselijk de naaldbomen verwijderd. De strooisellaag (blad en naalden) zal worden verwijderd alvorens het oppervlak wordt ingeplant met onder andere haagbeuk en fladderiep. Aanvullend vindt uitbreiding plaats ten zuiden van het Eiken-haagbeukenbos in het zuidoosten (**locatie E**). De naaldbomen zijn gekapt. De planning is om het losse humusmateriaal (naalden) eraf te schrapen, te klepelen en daarna eik en beuk in te planten. Deze laatste uitbreidingslocatie valt niet binnen het zoekgebied dat op de kaart in de gebiedsanalyse staat aangegeven. Het is wenselijk dat de PAS-gebiedsanalyse hierop wordt aangepast.

Op **locatie C** zijn de eiken gekapt, waardoor het habitatype onder druk komt te staan. Door het openbaar ministerie wordt de toedracht van deze kap onderzocht.

Eiken-haagbeukenbos (H9160)

In het zuidoosten is het grootste aaneengesloten vlak met Eiken-Haagbeukenbos in de Bekendelle. In de noordwesthoek is recentelijk een grote groep reuzenzilverspar gekapt. Dit jaar wordt het zure strooisel verwijderd, waarna o.a. haagbeuk, zoete kers en linde worden aangeplant. Verderop zijn beuken gekapt, dit is gebeurd met een lier wat goed heeft uitgekapt, er is geen sprake van insporing of andere beschadigingen.

Lokaal is er opslag van gewone esdoorn, waaronder in dit bos. De beheerder van de Bosgroep verwijdert opslag vanwege zorgen dat deze soort een negatieve invloed heeft op de voorjaarsflora vanwege het wegnemen van licht, met name in de stakenfase van de esdoorns.

In het zuidelijke deel van de Bekendelle worden hydrologische maatregelen genomen (**M2-maatregelen**), waardoor het gebied met onder andere dit eiken-haagbeukenbos zal vernatten (kwaliteitsverbetering) en het habitatype zich zal kunnen uitbreiden. De voorbereiding van deze maatregelen is door het waterschap opgepakt: de bestaande watergangen zijn ingemeten en de komende tijd zal de uitvoering worden uitgewerkt.

Voor het habitatype is een uitbreidingsdoelstelling voorzien. Nabij de watergang langs de Weg om Ros en Lintum, die zal worden verondiept, zijn recentelijk de zure strooiselsoorten (o.a. grove den, fijnspar en Amerikaanse eik) verwijderd. Komend jaar wordt de strooisellaag verwijderd en soorten ingeplant met een rijkere strooisel zoals haagbeuk. Hierbij wordt rekening gehouden met het moment van uitvoeren van de hydrologische maatregelen. Verder naar het noordwesten (**locatie F**) zal in de komende jaren geleidelijk gestuurd worden op verandering van de boomsoortensamenstelling. Douglas en Amerikaanse eik zullen verdwijnen uit het bosbeeld en plaatsmaken voor inheemse loofbomen (**M3a/b: stimuleren structuurrijk loofbos**).

Tijdens de storm van januari 2018 zijn tevens in het Eiken-haagbeukenbos naaldbomen omgewaaid. De kale plekken worden ingeplant met soorten als haagbeuk en fladderiep.

Overige vermeldingen

De weide direct ten zuiden van de Boven Slinge (particulier eigendom) wordt binnenkort gedeeltelijk omgevormd naar natuur (vochtig ruigtegebied/struweel). Dit betreft geen PAS maatregel. Het verwijderen van de aanwezige exoten (Canadese guldenroede en reuzenberenklauw) wordt meegenomen in de inrichting.

Conclusies

De waargenomen ontwikkeling van de stikstofgevoelige habitattypen in het Natura 2000-gebied laten een beeld zien dat overeenkomt met de gebiedsanalyse.

Er zijn de volgende aandachtspunten:

- Door het kappen van bos staat op twee locaties het habitatype onder druk doordat open plekken zijn ontstaan:
  - Het voormalige bosje met populieren langs de beek bij locatie A (H91EOC). Provincie Gelderland onderneemt actie richting de eigenaar.
  - De locatie waar de eiken zijn gekapt bij locatie C (H9120). Het openbaar ministerie onderzoekt deze kap.
- Japanse duizendknoop: om aantasting van habitattypen te voorkomen is het van belang dat de Japanse duizendknoop wordt bestreden. De provincie Gelderland pakt dit op.
- Recreatiedruk op de oevers van de Boven Slinge: De effecten van de grote recreatiedruk op de oevers van de Slinge zijn niet duidelijk. Er bestaat het vermoeden dat de recreatie de kwaliteit van het habitatype aantast. De provincie Gelderland zal het initiatief nemen om een beter beeld te krijgen van de effecten van de recreatie.
- De acties die vorig jaar zijn genoteerd, zijn vrijwel allemaal uitgevoerd. Dit komt de kwaliteit van de habitattypen ten goede. Lokaal zijn maatregelen genomen zoals het verwijderen van naaldbomen, waardoor de habitattypen zich kunnen uitbreiden.
- In het zuidoosten is het habitatype Beuken-Eikenbossen met Hulst (H9120) uitgebreid, buiten het zoekgebied dat in de PAS-gebiedsanalyse is weergegeven. Het is wenselijk dat de PAS-gebiedsanalyse hierop wordt aangepast.

Afspraken/acties uit verslag 2017 en stand van zaken n.a.v. veldbezoek 2018

Uitgevoerd (en succesvol):

Bosgroepen:

- Waar mogelijk maatregelen nemen tegen reuzenberenklauw
- Verwijderen gewone esdoorns op gerichte plekken
- Jaarlijks monitoren van de vitaliteit van de beuken langs de Limbeek
- Reuzenzilver sparren in Eiken-haagbeukenbos kappen, eventueel braam verwijderen en zure strooisel plaatselijk verwijderen
- Maatregelen nemen tegen het parkeren van auto's langs de Brinkeweg
- Beuken vellen ten behoeve van het verbeteren van lichttoetreding in Eiken-Haagbeukenbos
- Uitbreiding Eiken-haagbeukenbos naar westzijde door kap zure strooiselsoorten
- Plaatselijk verwijderen van opslag van naaldbomen in Beuken-eikenbos (2017/2018)

Natuurmonumenten:

- Verwijderen gewone esdoorns op gerichte plekken (2017)

Provincie:

- Soortenkartering uitvoeren (SNL of PAS) om inzicht te krijgen in relatie recreatiedruk en voorkomen bijzondere soorten.
- Bezien of gebiedsanalyse aangepast moet worden op basis van bevindingen effectenstudie beekverdieping.
- Nagaan of de locaties en omvang zoekgebieden voor uitbreiding habitattypen en uitvoering maatregelen moeten worden aangepast in de gebiedsanalyse.
- Overwegen op basis van onderzoek of expert judgement of maatregel strooisel verwijderen in Beuken-eikenbossen van de maatregelenkaart moet worden gehaald. Dit moet niet overal gedaan worden maar wel mogelijk blijven op de plaatsen waar dit wenselijk is.
- Aanpassen in Gebiedsanalyse van invulling maatregel omvorming perceel grasland (M4).

Niet uitgevoerd:

Provincie Gelderland

- Soortenkartering uitvoeren om inzicht te krijgen in relatie recreatiedruk en voorkomen bijzondere soorten.
Toelichting: in 2017 is onderzoek verricht in het kader van de PAS procesmonitoring (soortenkartering) en zijn PQ's opgenomen om de verandering in de vegetatiesamenstelling in beeld te krijgen. In 2018 zal bekeken worden of aanvullende karteringen nodig zijn om een beeld te krijgen van de gevolgen van recreatie voor de vegetatie.

Bosgroep:

- Plaatselijk verwijderen strooisellaag en nemen van hydrologische maatregelen:
Toelichting: bomen net gekapt, verwijderen strooisellaag volgt komende jaren
- Kale plekken langs de beek inplanten met boom- en struikvormers ten behoeve van de kwaliteit van de Vochtige alluviale bossen
Toelichting: door drukte rondom stormschade naar komend jaar verplaatst

Waterschap:

- Verwijderen Japanse duizendknoop langs beek bij watermolen (waterschap)
Toelichting: moet in samenspraak met de eigenaar van het bos. Provincie Gelderland pakt het (samen met het waterschap) op.

Dit verslag is vastgesteld door:

[Redacted signature]

Handtekening

(datum) 25 september 2018

[Redacted signature]

Bosgroep

[Redacted signature]

Handtekening

(datum)

26 sept '18

[Redacted signature]

Provincie Gelderland